

Slovenské národné povstanie

v roku 1944

Slovensko počas druhej svetovej vojny

- V roku 1939 Adolf Hitler ponúkol Slovensku zachovanie samostatnosti, ak sa odtrhne od Československa
- Slováci, teda krídlo vládnucci HSĽS vedené Tisom súhlasilo
- V skutočnosti silná závislosť na Nemecku
- Slovenská republika (Slovenský štát) aj priamo bojovala proti ZSSR

Odboj pred povstaním

- ▶ Slovenskí odbojáři sa počas vojny snažili zakladať partizánske oddiely, no bez väčšieho úspechu
- ▶ Až roku 1944 boli na Slovensko vyslaní výsadkáři zo ZSSR, ktorí utvorili fungujúce partizánske hnutie
- ▶ S postupom Červenej armády bolo jasné, že Nemecko prehrá
- ▶ Odpor proti Nemcom zvýšila aj správa slovenských Židov, ktorí utiekli z Osvienčima
- ▶ Československá exilová vláda v Londýne kontaktovala odbojárov vo slovenskej armáde (pplk. Ján Golian) a začala plánovať povstanie
- ▶ Partizáni a armáda fungovali nezávisle

Začiatok povstania

- Povstalci sa chceli spojiť s Červenou armádou alebo brániť území stredného Slovenska kolem Banskej Bystrice do jej príchodu
- Partizáni sa 27. augusta 1944 pustili do akcie skôr než boli povstalci pripravení
- 29. augusta vstúpila na Slovensko nemecká armáda
- Oficiálne miesta vyzvali vojakov, aby Nemcom nekladli odpor
- Veľká časť armády bola bez boja odzbrojená

Území kontrolované povstalciami

Prvé dni

- Povstalecká armáda bola početne silná (18 tisíc, neskôr 47 až 60 tisíc osôb)
- Povstalci však nemali potrebný výcvik, ťažkú techniku ani dostatok ľahkých zbraní
- V dôsledku toho rýchlo stratila veľa území
- 8. septembra začala karpatsko-dukelská operácia a Nemci boli nútení stiahnuť časť vojsk k obrane
- Povstalci aj tak strácali ďalšie a ďalšie mestá

Zahraničná podpora

- 17. septembra sa na povstalecké územie zo ZSSR presunul československý stíhací pluk
- Neskôr slovenskú armádu posilnila československá brigáda zo ZSSR
- Proti nemeckým tankom to aj tak bolo málo

Koniec

- 14. októbra previezli povstalci zlatý poklad z Banskej Bystrice do Moskvy
- 25. októbra boli evakuované aj lietadlá
- 27. októbra bola dobytá Banská Bystrica
- 28. októbra dostal zvyšok vojakov rozkaz prejsť na partizánsky spôsob boja, no podarilo sa to asi polovici
- Ján Golian a Rudolf Viest boli zajatí a popravení

Dôsledky

- 4200 padlých Nemcov
- 1700 padlých na strane povstalcov
- Niekoľko tisíc civilných obetí na strane Slovenska
- Pripojenie k protinemeckej koalícii